

Jan Marek

Většinu čtenářů Bible není Jan Marek neznámý jako pisatel Markova evangelia. Nese dvojí jméno. Hebrejské jméno „Johanes“ (Jochanan) znamená „Bůh je milostivý“. Latinské jméno „Markus“ pravděpodobně znamená „Syn Marsův“. Celkem je v Novém zákoně zmíněn desetkrát, z toho třikrát oběma jmény (Sk. 12,12.25; 15,37). Dvakrát čteme jen Jan (Sk. 13,5.13) a pětkrát Marek (Sk. 15,39; Kol. 4,10; Fil. 24; 2. Tim. 4,11; 1. Petra 5,13). V Evangeliích se jeho jméno nevyskytuje. Někteří vykladači jej přivádějí do spojení s mladým mužem, který utekl při zajímání Ježíše (Marek 14,51.52). To je však jen domněnka.

Jednotlivá místa o Markovi podávají – když se na ně podíváme v časovém pořadí – následující informace:

- **Skutky 12,12:** „*A pováživ toho /Petr/, šel k domu Marie, matky Janovy, který přijmí měl Marek, kde se jich bylo mnoho sešlo, a modlili se.*“ Jeho matka se jmenovala Marie, ale nesmí být zaměňována s Marií, matkou Ježíšovou. Byla to zjevně zámožná žena – pravděpodobně vdova – která vlastnila dům v Jeruzalémě, ve kterém se shromažďovali věřící. Marek zřejmě tedy velmi pravděpodobně vyrostl v pozeňnaném prostředí pod dobrým vlivem. Přinejmenším přišel časně do kontaktu s křesťanskou pravdou.
- **Skutky 12,25:** „*Barnabáš pak a Saul navrátili se z Jeruzaléma, vykonavše službu, pojavše s sebou i Jana, který přijmí měl Marek.*“ Marek opustil Jeruzalém a následoval Barnabáše a Saula do Antiochie. Tam zůstal celou dobu, aniž bychom četli něco o nějaké konkrétní službě.
- **Skutky 13,5:** „*A přišedše do Salaminy, zvěstovali slovo Boží v školách Židovských; a měli s sebou i Jana k službě.*“ Duch Svatý nařídil, aby Pavel a Barnabáš byli vyčleněni ke službě. Tak začala první Pavlova misijní cesta. Marek byl jejich průvodcem na cestě. Proč jej ti dva vzali s sebou, přesně nevíme. Pravděpodobně jim měl být pomocí ve vnějších věcech. Zůstává ale otevřenou otázkou, zda to odpovídalo Božím myšlenkám, nebo ne. Inspirovaný pisatel k tomu nedává žádné posouzení.
- **Skutky 13,13:** „*A pustivše se od Páfu Pavel a ti, kteří s ním byli, přišli do Pergen v Pamfylii. Jan pak odšed od nich, vrátil se do Jeruzaléma.*“ Zde Marek přerušuje svou službu a vrací se zpět do domovského města. Důvod pro to není výslovně jmenován. Ve Skutcích 15,38 čteme ovšem, že „*s nimi nešel k práci*“. Mohly to být těžkosti cesty. Mohlo to být pocitované nepřátelství. Mohl to být prostě nezáměr. V každém případě se vzdal služby.

- **Skutky 15,32-39:** „*Po několika pak dnech řekl Pavel Barnabášovi: Vracujíce se, navštívme bratři své po všech městech, v kterých jsme kázali slovo Pána, kterak se mají. Tedy Barnabáš radil, aby pojali s sebou i Jana, kterýž přijmí měl Marek. Ale Pavlovi se nezdálo pojíti toho sebou, kterýž byl odšel od nich z Pamfylie, aniž šel s nimi ku práci. I vznikl mezi nimi tuhý odpor, tak že se rozešli různě. Barnabáš pak pojav s sebou Marka, plavil se do Cypru.*“ Zde se Marek stává příčinou rozhořčení a rozdělení mezi těmi dvěma misionáři, Pavlem a Barnabášem. Barnabášova stopa – toho až dosud tak věrného Božího služebníka – se v tomto bodě ztrácí, pokud se týká jeho konkrétní služby (Pavel se o něm ovšem ještě jednou zmiňuje v 1. Kor. 9,6). Markova stopa se rovněž ztrácí, ovšem jen na dobu přibližně 10 let. Můžeme to proto vidět tak, že Pavel zde měl správné pocity.
- **Koloským 4,10:** „*Pozdravuje vás ... a Marek, sestřenec Barnabášův, (o kterémž jsem vám poručil; přišel-li by k vám, přijměte jej).*“ Učíme se předně, že Marek byl synovec (nebo bratranec) Barnabášův. Při rozdělení ve Skutcích 15 mohly tedy hrát roli příbuzenské důvody. Pavel nedovede odpustit. Asi o 10 let později je Marek u něho ve vězení. Nevíme, jak ti dva opět k sobě našli cestu. V každém případě plánoval Marek cestu do Kolos a věřící tam jej měli přijmout. Je rovněž krásné vidět, že Pavel zmiňuje Barnabáše jménem.
- **Filemonovi 23.24:** „*Pozdravují tě... Marek, ... pomocníci moji.*“ Filemon dostal svůj dopis ve stejnou dobu jako Koloští. Marek tedy nebyl jen u Pavla v Římě, nýbrž apoštol ho nazývá svým „*spolupracovníkem*“. To je zvláštní vyznamenání, k tomu ještě na pozadí zkušeností z první misijní cesty.
- **1. Petra 5,13:** „*Pozdravuje vás spluvyvolená v Babyloně a Marek, můj syn.*“ (-přel.) Zde se učíme, že Marek by spojen nejen s Pavlem, nýbrž rovněž s Petrem. Lze si myslet, že se znali také z dřívější doby v Jeruzalémě a nyní byli spolu v Babyloně. Marek se zdá mít velkou flexibilitu v cestování. Vztah k Petrovi musel být intenzivní, jinak by neměl čestný titul (duchovního) „*syna*“.
- **2. Timoteovi 4,11:** „*Marka vezmi s sebou; nebo jest mi velmi potřebný k službě.*“ Marek je naposledy zmíněn a nyní jej Pavel ještě jednou vyznamenává. Pavel je znovu v Římě a prosí Timotea (který se nalézá v Efezu), aby s sebou vzal Marka. Zjevně byl u Timotea v Efezu. Marek je nyní nejen „*spolupracovník*“, nýbrž je výslovně „*užitečný ke službě*“. Jaký druh služby to byl, nevíme. Není to rozhodující. Důležité je, že byl užitečný a konal svou službu.

Markův život pro nás obsahuje celou řadu praktických naučení. Zde některé příklady pro další přemýšlení:

- Bohabojní rodiče (nebo některý z rodičů) jsou velkým požehnáním. Avšak nezaručují, že život mladého člověka bude správný, i když půjde samostatně. V každém případě je nutné vědomé rozhodnutí pro Pána a s Pánem.

- Kontakt se známými muži a ženami, kteří pracují v díle Páně, nikoho nekvalifikuje ke službě. Příbuzenské vztahy v té službě jsou určitým nebezpečím, protože přirozené vztahy mohou být překážkou pro vzájemné duchovní posuzování. Ke službě je vždy nutné osobní pověření od Pána.
- Je – žel – možné, že nejsme žádnou pomocí, nýbrž překážkou pro druhé, kteří se angažují pro našeho Pána. Marek se stal příčinou k rozhořčení mezi Pavlem a Barnabášem – a my nečteme o tom, že by kdy došlo k nějaké nápravě.
- Pro mladé lidi je dobré, když mají duchovní „mentory /starší rádce/“, kteří jim mohou pomoci v duchovních otázkách. Pavel a Petr jimi byli pro Marka a ten z toho měl užitek. To mluví ke starším věřícím, aby takovou roli přebírali. Mluví to k mladším věřícím, aby takovou pomoc hledali a přijímali.
- „Jednou neužitečný“ neznamena automaticky „vždycky neužitečný“. U Boha nejsou žádné beznadějně případy. Oprava je vždy možná. Marek je toho příkladem, který dodává odvahy. Jak Pavel, tak i Petr měli k Markovi dobrý vztah poté, co ten se v Boží škole naučil potřebným lekcím.

Je to div Boží milosti, že Duch Svatý právě toho jednou nevěrného služebníka Marka vyvolil, aby popsal věrného a dokonalého Služebníka a napsal jedno ze čtyř Evangelíí. Bůh vyvoluje Své nástroje totiž jinak než my. My bychom Matouše, dřívějšího celníka, a Marka, který kdysi zklamal ve službě, považovali zcela jistě za nevhodné, aby napsali Evangelium Krále a Evangelium Služebníka. U Boha to je jiné. Učíme se z toho, že duchovní biografie věřícího – i tehdy, když není nijak slavná – nemusí být rozhodující pro úkol, který mu Bůh dává. Na to nikdy nezapomínejme – ani u sebe samých, ani u druhých!

Ernst-August Bremicker, IGL, 04/2021

Nepřevyšené bohatství Boží milosti

Milost v minulosti a v přítomnosti

Jaké nevyčerpatelné téma je Boží milost! Jako věřící jsme při svém obrácení zakusili Boží lásku v milosti a milosrdenství a zakoušíme ji ještě dál – každý den. Jsme za to vždy vděční?

Boží přirozenost a podstata je láska a světlo (1. Jana 1,5; 4,8.16). Obojí je vždy v souhlasu a neodporuje si. Milost je vyjádřením Jeho lásky, kterou jsme nezaslouženě obdrželi. Milost je proto v protikladu k našim vlastním skutkům. Ne, naše skutky spravedlnosti nás nemohly zachránit, nýbrž jedině Boží milost (Řím. 11,6; Ef. 2.8.9; 2. Tim. 1,9). Boží milost je také pro nás jako vykoupené vždy potřebná a

je k dispozici, jak to ukazují počáteční a závěrečné verše většiny Dopisů v Novém zákoně.

Milosrdenství je rovněž výsledek Boží lásky, ale více vzhledem k ubohému, bezútešnému stavu, ve kterém jsme se nacházeli jako hříšníci (Ef. 2,4; 1. Tim. 1,13.16) Ve slávě nebe už nebudou ani ztracení hříšníci, ani slabí nebo ubozí věřící, kteří potřebují Boží milosrdenství. Boží milosrdenství ale jistě zakoušíme na celé své pozemské cestě kvůli svým individuálním slabostem a hříchům (Gal. 6,16; 1. Tim. 1,2; 2. Tim. 1,2; Žid. 4,16; Judy 2). Shromáždění jako takové není považováno za předmět milosrdenství. Nikdy nebylo ve ztraceném stavu. Vzniklo z věčné Boží rady a bylo zjeveno skrze Krista a jeho apoštoly – zvláště Pavla (Mat. 16,18; Ef. 2,16; 3,4-11). Bylo a zůstává vždy tou „jednou velmi vzácnou perlou“ (Mat. 13,46).

Poslední prokázání milosti a milosrdenství pro nás na zemi bude při uchvácení. Je to naplnění „*blahoslavené naděje – z milosti*“ a poslední akt „*milosrdenství našeho Pána Ježíše Krista k věčnému životu*“ (2. Tes. 2,16; Judy 21). Pro tento, doufejme brzký okamžik, bude naše tělo ponížení proměněno k podobnosti s tělem slávy Krista, našeho Pána. Od té chvíle dále už u nás nebude žádná slabost a nedokonalost. Milosrdenství ze strany našeho Boha už nebudeme potřebovat. Ale milost zůstane.

Konečně se na našem spasení podílí Boží dobrotivost (Řím. 2,4; Tit. 3,4). Doprovází nás na naší cestě víry (Řím 11,22). Dobrota se zjevuje v přívětivosti a připravenosti odpouštět, ano mohli bychom možná říci, v Boží blahovůli. On obrací Svoji dobrotu k nehodnému hříšníkovi, ale také k věřícímu. Na rozdíl od milosrdenství ji budeme zakoušet také ve věčnosti, a to *jako „nepřevýšené bohatství milosti z dobroty /v dobrotě/ ... v Kristu Ježíši“*.

Budoucnost

Nepřevýšené bohatství nevyzpytatelné milosti našeho Boha a Otce se na nás v dobrotě prokáže v oné dokonalé, nezkalené slávě. Soucit a slitování pak už nebudou potřebné. Od okamžiku uchvácení nebude naše tělo už charakterizováno porušeností ani porušitelností, nectí a slabostí, nýbrž neporušitelností, nesmrtelností, slávou a silou (1. Kor. 15,42.43.53.54). Naše tělo ponížení bude proměněno k podobnosti s Jeho (tj. Kristovým) tělem slávy (Fil. 3,21). Pojem „*ponížení /nízkost/*“ se vztahuje na vše na nás a v nás, co je ve spojení se starým, zkaženým stvořením: hříchem, smrtí (jako následkem a mzdou hříchu), zármutkem, křikem, bolestí a slzami (Zj. 21,4). Všechno bude pro nás od té slavné chvíle provždy minulostí, i když se to teprve na konci tisíciletého království stane skutečností pro celé nové stvoření.

Bůh nás pro to připravil různými kroky, jak to ukazují předcházející verše 4-6 v Efezském 2. On nás, kteří jsme byli mrtví v proviněních a hříších, oživil s tím Vzkříšeným. Zároveň nás s Ním vzkřísil, to znamená, že nás přenesl do zcela nového postavení ve světě vzkříšení. Tím už nepatříme k „*přítomnému zlému světu*“ (Gal. 1,4), nýbrž k nebeskému. Kromě toho nás už nyní „*spolu posadil v nebeských místech v Kristu*“. Tam, kde je náš Zachránce, je také naše místo. Ještě tam sice nejsme s Ním, nýbrž „*v Něm*“. Ale to ukazuje, kde je naše vlastní místo. Brzy budeme také u Něho, a v Něm poznáme a zakusíme to vše převyšující bohatství Boží milosti v dobrotě.

Budeme věčně „*u Krista*“, našeho Zachránce a Pána, Božího Syna. Pán Ježíš řekl svým učedníkům: „*A když odejdu a připravím vám místo, zase přijdu a vezmu vás k sobě, abyste, kde jsem já, i vy byli.*“ (Jan 14,3) Ke svému Otci se obrátil se slovy: „*Otče, chci, aby ti, které jsi mi dal, také se mnou byli, kde já jsem, aby hleděli na slávu mou.*“ (kap. 17,24) A Pavel to potvrzuje ve svém popisu uchvácení těmi slavnými slovy: „*A tak vždycky s Pánem budeme. A proto povzbuzujte jedni druhé těmito slovy.*“ (1. Tes. 4,17.18)

Boží slovo jde ještě dále. Nejenže budeme u našeho Pána, nýbrž „*budeme mu podobni, neboť ho uvidíme, tak jak je*“ (1. Jana 3,2). Bůh nás před založením světa „*předurčil, abychom byli podobni obrazu jeho Syna, aby On byl prvorozený mezi mnohými bratřími*“ (Řím. 8,29)! Stvoření nemohou být pozvednuta výše. Jako vykoupení a Boží děti budeme podobni našemu Pánu a Zachránci jako oslavenému Člověku, a nadto Jej budeme vidět, jak On je.

Všechno to vyvěrá z Boží milosti, z Jeho nezasloužené lásky. Teprve ve slávě k nám bude moci proudit bez zábran. Teprve tam se z ní budeme moci těšit nerušeně. Nebude tam už nic, co by nám mohlo bránit, abychom ji zakoušeli a těšili se z ní. Budeme potom v stavu, který nás uschopní lépe chápat Boží jednání a podstatu, než jak tomu bylo kdy předtím.

Ty „*budoucí věky*“ /množné číslo/, v nichž se to stane, obsahují pro nás nejprve celou dobu po našem uchvácení, to znamená až do konce tisíciletého království, které je častěji nazýváno „*budoucím věkem*“ /v jednotném čísle/ (Marek 10,30; Luk. 18,30; srv. s Mat. 12,3; Ef. 1,21; Žid. 6,5). Na druhé straně je pod tím třeba rozumět nezměřitelný čas, věčnost nového stvoření po tisíciletém království, který je v Novém zákoně častěji označován pojmem „*(na) věky věků*“ (Zj. 11,15; 20,10; 22,5).

Nepřevýšené bohatství

Když Bůh Otec nám v budoucích věcích prokáže to nepřevýšené bohatství Své milosti v dobrotě, neukáže nám je, abychom tak řekli „*zdálky*“, nýbrž dá nám na něm

konkrétní podíl. V Římanům 9,22 je užito totéž sloveso pro prokázání Boží moci a v Židům 6,10 pro věřící, kteří dokazují pravou lásku. Budeme nepřevýšené bohatství jeho milosti v dobrotě nejen poznávat, nýbrž stále znovu zakoušet.

Jsou tvorové, kteří to vidí, ale sami na sobě to nezakusí. Jsou to svatí andělé, kteří obklopují Boha. Už nyní je knížatům a mocnostem v nebeských místech oznamována rozmanitá Boží moudrost skrze Shromáždění (Ef. 3,10). Andělé touží nahlížet do věcí, které se týkají díla a Osoby Krista a evangelia (1. Petra 1,12). Nemůžeme pak mít za to, že oni v budoucích věcech také budou vidět nepřevýšené bohatství Boží milosti v dobrotě? Tito slavní tvorové znají Boha, ale ne vykoupení. Znají Jeho moc a slávu, ale ne Jeho milost. Co to pro ně bude, když ve věčnosti budou smět být svědky toho, jak Bůh „*na nás bude prokazovat nepřevýšené bohatství své milosti v dobrotě v Kristu Ježíši!*“

Když jsme uvěřili, Bůh už „*bohatství své milosti ... rozhojnil k nám ve vsí moudrosti a opatrnosti /poznání/*“ (Ef. 1,7.8; srv. s Řím. 5,20). Avšak „*nepřevýšené bohatství milosti Boží v dobrotě*“ jde ještě dále. To daleko převyšuje vše, co si nyní dovedeme představit. Je to popis dokonalého rozvinutí milosti v nových okolnostech. My sami budeme oslaveni, bez slabosti a hříchu. K tomu se budeme nacházet v Boží slávě (Řím. 5,2; 1. Tes. 2,12). Bez zábran a nerušeně pak poznáme, jak také sami jsme byli od Boha poznáni (1. Kor. 13,12). V těchto okolnostech budeme stále znovu vidět a zakoušet nové stránky Boží dobroty a milosti v Kristu. To bude díl naší věčné blaženosti.

Uvidíme svého Vykupitele, jaký je, a zároveň to nepřevýšené bohatství Boží milosti, která se v Něm dokonale zjevila (viz Jan 1,15-17; Titovi 2,11). On je ten nevýslovný Boží dar nám, ztraceným hříšníkům. On, který byl bohatý, který byl v tvářnosti Boží, se ve Své milosti pro nás stal chudým a vešel do smrti, abychom my skrze Jeho chudobu zbohatli (2. Kor. 9,15; 8,9). Ale nyní se nám zjevuje Boží milost, kvůli naší slabosti spojená s milosrdenstvím (viz Židům 4,16). Pak se však budeme těšit z Jeho milosti v dobrotě, protože každá překážka, každé omezení už pro věčnost zmizely.

Nyní je ještě tolik překážek – v nás samých i z vnějšku. Mnoho věcí nás chce zadržet od toho, abychom se nezaměstnávali Bohem a Jeho milostí v Kristu. Pak tu však už nebudou žádné překážky. Když se nyní podíváme nazpět, vidíme také svou vlastní špatnost – v budoucích věcech to bude to nepřevýšené bohatství milosti Boží v dobrotě, a to v Kristu, našem Vykupiteli!

Arend Remmers, IGL 04/2021

Hříchy minulosti

I jako vykoupení nemůžeme často zapomenout na své dřívější hříchy. Ať už byly učiněny před naším obrácením, nebo potom, mohou stále znovu vystupovat v naší paměti. A mohou nás zneklidňovat, jestliže nestojíme v pevné víře ve svého Vykupitele Ježíše Krista. To se může stát velkou zátěží.

Dokonalé odpuštění

Ale musí to tak být? Smí to vůbec být? Odpověď Božího slova je jasné „ne“. Už ve Starém zákoně mohli věřící říci: „*Jak daleko jest východ od západu, tak daleko vzdálil od nás přestoupení naše.*“ (Žalm 103,12) Král Ezechiáš ve svém záznamu píše: „*Zavrhl jsi za hřbet svůj všecky hříchy mé.*“ (Iz. 38,17) Rovněž známá věta z Jeremiáše 31,34 je v Novém zákoně opakována dokonce dvakrát: „*Na hříchy jejich, i na nepravosti jejich nikoli nevzpomenu více.*“ (Židům 8,12; 10,17; srv, s Iz. 43,25) Tento Boží výrok se sice vztahuje na budoucí opětné přijetí věřící části izraelského lidu, ale zásada, která je zde vyjádřena, je dokonalost odpuštění viny Bohem.

V zásadě platí tyto výroky tedy pro všechny věřící jak Starého, tak i Nového zákona. I když dokonalé odpuštění hříchů bylo zjeveno teprve po dokonání díle Pána Ježíše na kříži, daroval Bůh už věřícím doby Starého zákona odpuštění, a to vzhledem k tehdy ještě budoucímu dílu smíření. To vyplývá ze slov: „*...kterého Bůh představil jako prostředek smíření skrze víru v jeho krev k prokázání své spravedlnosti kvůli prominutí předtím učiněných hříchů pod Boží shovívavostí; k prokázání své spravedlnosti v nynější době, aby byl spravedlivý a ospravedlňoval toho, který je víry v Ježíše.* (Řím. 3,25.26 – přel.)

Zde se říká:

1. že Bůh dal Pána Ježíše v Jeho díle na kříži jako prostředek smíření za naše hříchy,
2. že hříchy věřících v době Starého zákona ve své shovívavosti (nebo: trpělivosti, viz Řím. 2,4) a vzhledem k ještě budoucímu smíření na kříži snášel, místo aby je trestal,
3. že dílo smíření přineslo důkaz o Jeho spravedlnosti,
4. a že v přítomnosti, tedy po díle smíření, je Boží spravedlnost prokazována v tom, že ospravedlňuje každého, kdo věří v Pána Ježíše.

Když to máme před očima, můžeme rozumět dokonalosti Božího odpuštění a radovat se z něho. Pán Ježíš „*sám nesl naše hříchy na svém těle na dřevě*“, „*trest*

k našemu pokoji ležel na něm“ (1. Petra 2,25; Iz. 53,5). On na kříži naše hříchy a zároveň Boží spravedlivý trest za ně vzal na Sebe. Za to Mu buď věčná chvála a dík! Každý člověk, který uposlechne výzvu: *„Proto činite pokání a obraťte se, aby byli shlazeny hříchy vaše,“* obdrží odpuštění (Sk. 3,19). To platí pro všechny, kteří litují svých hříchů a vyznají je před Pánem. Všechny hříchy jsou potom *„shlazený“*, to znamená, že jsou od Božích očí zcela odstraněny. A když je Bůh už nevidí a už na ně nevzpomíná, jak bychom měli pak my dělat opak?

Hříchy před obrácením a po něm

Bůh nám neodpustil jen hříchy, které jsme učinili až do svého obrácení, nýbrž všechny hříchy, to znamená i hříchy po našem obrácení a budoucí, které ještě, žel, můžeme učinit. Neboť Pán Ježíš přece Svoji oběť nepřinesl při našem obrácení, nýbrž dlouho předtím, než my jsme vůbec přišli na svět. Bůh už tehdy před Sebou viděl celý náš život. Kristus na kříži vzal na Sebe Boží trest za všechny naše hříchy, ať jsme je učinili před svým obrácením nebo po něm.

Co je nyní ale s hříchy, které jsme učinili po svém obrácení? Pro věčnost jsou také ty všechny odpuštěny. Jsme a zůstaneme Božími dětmi. Když se děti proviní proti otci nebo matce, přesto zůstávají jejich dětmi. Tento vztah není špatným chováním dětí ukončen. Ale prakticky je jimi zatížen a kalen. Avšak když děti zlé jednání vyznají, rodiče jim odpustí a poměr je opět takový jako předtím.

Tak tomu je také vzhledem k Bohu. Zásada vyznání hříchů platí tedy nejen pro naše vyznání, nýbrž i pro náš život jako křesťanů. To můžeme vidět z 1. Jana 1,9: *„Jestliže pak budeme vyznávati hříchy své, věrný jest Bůh a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy, a očistil nás od veliké nepravosti.“* Tento výrok platí jak při našem obrácení pro věčné odpuštění vši naší viny, tak také pro každý případ, kdy jako Boží děti v praxi zhřešíme. Rozdíl ovšem spočívá v tom, že prvně jmenované odpuštění platí pro věčnost, to druhé naproti tomu k napravení praktického společenství co děti s Otcem.

Když Bůh naše hříchy, které jsme před Ním upřímně vyznali, už nepřivolává do paměti, proč bychom to pak měli činit my? Není to nedostatečná důvěra v Boží milost a spravedlnost?

Dva příklady

Bylo by možné namítnout: Také apoštol Pavel nikdy nezapomenul na svůj hřích, že pronásledoval Boží Církev. To je pravda. Nejen v 1. Korintským 15,9 o sobě říká: *„Nebo já jsem nejmenší z apoštolů, který nejsem hoden slouti apoštol, protože*

jsem se protivil církvi Boží.“ Také na jiných místech ve svých spisech tuto skutečnost zmiňuje (srv. s Gal. 1,13; Fil. 3,6; 1. Tim. 1,13).

Ale nebyl tím nikterak znepokojen nebo dokonce otřesen ve své víře. Ne, naopak – mohl proti této vzpomínce postavit jedno „Ale“. V 1. Korintským 15,10 píše: „**Ale milostí Boží jsem to, co jsem.**“ Stojí pevně ve své víře v dílo Krista na kříži. V 1. Timoteovi 1,13 říká: „**Ale milosrdenství jsem došel; nebo jsem to z neznámosti činil v nevěře.**“ Nakonec ve Filipským 3,6.7 v návaznosti na sebeobžalobu, že byl „*protivník církve*“, říká: „**Ale to, co mi bylo ziskem, položil jsem sobě pro Krista za škodu.**“

Pavel tedy skutečně nezapomněl, jak těžce se prohřešil proti Vykupiteli a těm Jeho. Ale nemyslel na to s úzkostí nebo zlým svědomím. Jeho svědomí bylo očištěno vírou v Pána Ježíše – také od tohoto hříchu. Se vzpomínkou na to chce jistě také vyjádřit to, že když on, ten „*první z hříšníků*“ obdržel odpuštění, nemá žádný jiný právo říci, že pro něho milost nedostačuje. Pavel jinak nikdy nemluví o žádném, byť jediném ze svých hříchů.

Ani Petr to nečinil. Ten Pána Ježíše, kterého přece tak miloval, v jedné z Jeho nejtěžších hodin zapřel a řekl: „*Neznám toho člověka.*“ (Mat. 26,69-75; srv. s Luk. 22,56-62) Na toto hrozné zapření svého Pána Petr jistě rovněž nezapomněl. Ale nikdy se o něm už nezmiňuje.

Oba tito apoštolové a vzory víry věděli o dokonalosti odpuštění. Jejich příklad by měl povzbudit všechny Boží děti, pochybující nebo trpící pod minulými, ale nezapomenutými hříchy, aby důvěřovaly Bohu a Jeho Slovu. Nemůžeme sice vymazat vzpomínku na své hříchy, ale nemusíme kvůli tomu být v úzkosti nebo trápení. Smíme si vzpomenout na Boží slovo, které nám říká, že On „*nám odpustil všechny hříchy*“ (Kol. 2,13).

Arend Remmers, IGL 06/2021

Bůh a my

Když se zabýváme Bohem, tím nejvyšším předmětem víry, sluší se na nás svatá uctivost. Mojžíš a Jozue museli zout svou obuv, když k nim Bůh mluvil (2. M. 3,5; Joz. 5,15). Před Jeho majestátem a vznešeností pociťujeme vlastní nedostatečnost, ale také Jeho milost, která nás uschopňuje o Něm, té nejvyšší Bytosti vůbec něco smět vědět a jako tvorové o Něm mluvit – a v modlitbě k Němu dokonce mluvit. Možné to je jen takovým, kteří v Něho věří a nepatří k bláznům, kteří ve svém srdci říkají: Není Boha (srv. s Žalmem 14,1 a Žalmem 53,2).

Jako Zofar se musíme ptát: „*Můžeš ty dosáhnout hlubokost Boží nebo bytí Všemohoucího vyzkoumat?*“ (Job 11,7 – přel.) Nakonec On a vše, co činí, je nevystižitelné (Iz. 40,28; Řím. 11,33). Všechno, co my o Něm můžeme vědět, nalzáme v Jeho Slovu, ve Svatém písmu. V něm zjevil vše, co je pro nás dobré a užitečné. Sice i stvoření mluví o Něm a o Jeho slávě jako Stvořitele a původu všech věcí. Na to poukazují zvláště místa Římanům 1,18-23 a Žalm 19,1-7. Avšak jen Jeho Slovo obsahuje konkrétní sdělení o Něm a o Jeho bytí (viz Žalm 19,8-12). Měli bychom se tím zaměstnávat jen v hluboké pokoře. U tohoto vznešeného předmětu také nesmíme ponechat mimo zřetel slova: „*Bůh jest na nebi, a ty na zemi.*“ (Kazatel 5.2 /1/) A přece jako vykoupení víme, že jsme omilostněni v tom Milovaném, Božím Synu, který se stal člověkem a pro nás a kvůli naší vině a hříchu šel na kříž! Nyní je Bůh také naším Otcem a my jsme Jeho děti.

Bůh je duch

Bůh je duch a nemá viditelnou tvárnost (5. M. 4,15; Jan 4,24). „*Duch těla a kostí nemá.*“ (Luk. 24,39) Žádný člověk Ho nikdy neviděl, ani Ho nemůže vidět (Jan 1,18; Kol. 1,15; 1. Tim. 1,17; 6,16). A přece se Mu můžeme blížít jako opravdoví velebitelé a klanět se Mu v duchu a v pravdě v souhlasu s Jeho podstatou a Jeho zjevením v Jeho Synu Ježíši Kristu.

Bůh je věčný

Bůh je bez začátku, bez konce. Vše jiné má nějaký začátek, avšak Bůh je „*od věků a až na věky /od věčnosti k věčnosti/*“ (Žalm 90,2). Písmo svaté Ho třikrát jmenuje „*věčný Bůh*“ (1. M. 21,33; Iz. 40,28; Řím. 16,26; srv. s Židům 7,3). Přitom však nemáme co činit s filozofickou ideou, nýbrž s živým Bohem! Ačkoli stojí nekonečně vysoko nad Svým stvořením, přece „*tak miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby každý, kdo věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný.*“ (Jan 3,16) Bud' za to veleben!

Existuje diskuse, která nechce skončit, o významu biblických výrazů pro „*věčný*“. Přitom je zajímavé, že jak hebrejské slovo **olam**, tak i řecké slovo **aiōn** znamenají jak „*svět*“ tak také „*věk*“ a „*věčnost*“. Je však nad každou pochybnost, že „*věčný*“ na mnoha místech skutečně znamená „*bez konce*“ (a někdy také „*bez začátku*“). To je zřejmé z 2. Korintským 4,18, kde čteme: „*Když nepatříme na ty věci, které se vidí, ale na ty, které se nevidí. Nebo ty věci, které se vidí, jsou časné, ale které se nevidí, jsou věčné.*“ Je-li něco časné, je to omezené, a jestliže je něco věčné, není to omezené!

Bůh je láska

Láska je asi nejnámější výraz pro Boží podstatu (srv. s 1. Jana 4,8.16). Většinou přitom myslíme na Jeho lásku ke ztraceným. To je sice první zkušenost hříšníků, ale ne první a nejvyšší vyjádření této lásky. Už od věčnosti existuje láska Boha Otce k Jeho vlastnímu Synu. Tak to říká Pán Ježíš sám: „*Miloval jsi mne před založením světa.*“ (Jan 17,24) Syn v lůnu Otce je od věčnosti jediným hodným předmětem lásky Boha Otce (srv. s Kol. 1,13). Také Syn miluje Otce (Jan 14,31). Věčná láska mezi Otcem a Synem je vzácný charakterový rys domu Otce. A tam jednou budeme a budeme se nezkaleně a nerušeně těšit z lásky, kterou už nyní jako věřící zakoušíme a známe.

Prokázání Boží milosti ke ztraceným tedy není první činností Jeho lásky. Například miloval a stále miluje také izraelský lid (5. M. 7,8; Jer. 31,3). Ale největším důkazem Jeho lásky k nám je poslání Syna v plnosti času k záchraně ztracených: „*Nebo tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby každý, kdo věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný.*“ (Jan 3,16) Zatím co Boží Syn je jediný hodný předmět Boží lásky, jsou lidé světa této lásky dokonale nehodní. Byli jsme bez síly, bezbožní, hříšníci a Boží nepřátelé (Řím. 5,6-10). A přesto nás miloval. To největší přitom je, že za tyto nehodné neušetřil to nejmilejší, co má, Svého vlastního Syna, ale vydal Ho za nás všechny (Řím. 8,32). Apoštol Jan to vyjadřuje těmi k srdci jdoucími slovy: „*V tom zjevena jest láska Boží k nám, že Syna svého, toho jednorozeného poslal Bůh na svět, abychom živi byli skrze něho. V tom jest láska, ne že bychom my Boha milovali, ale že on miloval nás, a poslal Syna svého, obět slitování /jako smíření, zadostiučinění/ za hříchy naše.*“ (1. Jana 4,9.10) Jaká láska! Je jedinečná. Asi proto Boží slovo říká o vykoupených, že sice nyní jsou „*světlo v Pánu*“, ale nikdy, že jsou láska. Jen Bůh sám je láska.

Bůh je světlo

Skutečnost, že Bůh je světlo, je ve Svatém písmu vysvětlena několika popřeními: „*A toť jest tedy zvěstování to, které jsme slýchali od něho, a zvěstovali vám: Že Bůh jest světlo, a tmy v něm nižádné není.*“ Jeho příbytek je rovněž světlo, ano, „*nepřístupitelné světlo*“ (1. Tim. 6,16). Je zjevně nemožné tento aspekt Boží podstaty popsat jinak než takovými popřeními: „*vůbec žádná tma v Něm*“ a „*nepřístupitelné*“. Neboť On je jedinečný a nemůže být s ničím a s nikým srovnáván (Žalm 89,7; Iz. 40,18.25; 46,5).

Světlo má význam jak fyzikální, tak i morální. Je nejen předpokladem pro přirozený život, nýbrž také vyjádřením té vše přežahující čistoty a svatosti Boží podstaty. Je „*příliš čistých očí, než aby viděl zlé*“ (Abakuk 1,13 – přel.) Boží světlo se prokazuje v Jeho svatosti, v Jeho spravedlnosti a čistotě – krátce v Jeho podstatě, která pro

hříšné lidi stojí v nepřeklenutelném protikladu k nečistotě, k nespravedlnosti a zkaženosti hříchu. A přece On ve Svě lásce našel cestu, aby skrze Svého Syna vytvořil most ke ztraceným hříšníkům, aniž by byl dotčen Jeho charakter světla. Ztracené lidi, zajaté v mravní temnotě, kteří v Něho a v Jeho Syna uvěří, vede do Svého „předivného světla“ a proměňuje je dokonce ve „světlo v Pánu“ (Ef. 5,8; 1. Petra 2,9; srv. s Žalmem 36,10).

Boží světlo je v úzkém vztahu k životu. Boží Syn řekl: „*Já jsem světlo světa. Kdo mne následuje, nebude chodit v temnostech, ale bude mít světlo života.*“ (Jan 8,12; srv. s kap. 1,4) Také na duchovním poli existuje tedy úzký vztah mezi světlem a životem.

Bůh: zdroj života – Syn život

Bůh je původ všeho stvořeného a zdroj života (Žalm 36,10; Zj. 4,11). Bůh jediný je „*živý Bůh*“, který dle Své podstaty má život v Sobě samém (5. M. 5,26; Joz. 3,10; Žalm 42,3; 84,3; Jer. 10,10; Mat. 16,16; 26,63; Sk. 14,15; 2. Kor. 3,3; 6,16; 1. Tes. 1,9; 1. Tim. 3,15; 4,10; Žid. 3,12; 9,14; 10,31; 12,22; Zj. 7,2 a další místa).

Avšak nikde nečteme, že Bůh je život, tak jako je světlo a láska. Živý Bůh je více než život. On je zdroj života. Zdroj a voda, která z něho vyvěrá, nejsou totožné. Tak také ani Bůh a život nejsou totožní, ačkoli život z Boha vychází.

Zde musí být poukázáno na rozdíl mezi přirozeným životem (skládajícím se z fyzického a duševního života) a duchovním životem. Když Bůh stvořil Adama, „*vdechli v chřípě jeho dchnutí života, i byl člověk v duši živou*“ (1. M. 2,7). To byl přirozený lidský život. Skrze Boží dechnutí člověk obdržel život, jenž ho odlišuje od zvířat, která rovněž vlastní „*duši živou*“ (1. M. 1,30). Ale po Svém vzkříšení, začátku nového stvoření, dechl Pán Ježíš do Svých učedníků a dal jim, jako zástupcům věřících, se slovy: „*Přijměte Ducha svatého!*“ věčný život v síle Ducha Svatého, který od té doby obdrží každý, kdo v Něho jako v zemřelého a vzkříšeného uvěří (Jan 20,22; viz Jan 3,3-16; 10,10).

Máme tedy co činit se dvěma zcela různými druhy života: s přirozeným a s duchovním životem. Ve Starém zákoně nalézáme téměř jen přirozený život (výjimka je v Izaiáši 38,16: „*život mého ducha*“ – přel.), v Novém zákoně naproti tomu hlavně duchovní, věčný život.

Bez poučení od Boha nemůže člověk říci už o přirozeném životu a jeho původu nic skutečně platného. Lidské definice života se omezují na výroky jako: „Je to představa všeho organického, zakládající se na látkové výměně, rozmnožování a růstu.“ (Wikipedie) O etice a morálce tam není řeč. Ani o původu, ani o podstatě fyzického života nenalézáme ve světě uspokojivou odpověď – oč méně o duševním, a už vůbec ne o duchovním životě!

Podobně to platí pro definici smrti jako „nevratného konce životních funkcí“ nebo podobně. Jak zcela jinak naproti tomu mluví Bible. V ní vidíme živého Boha jako zdroj přirozeného a duchovního života, smrt jako následek hříchu, a věčnou existenci všech lidí – buď ve slávě nebe, nebo ve věčném zavržení. V Bibli není smrt nikdy viděna jako konec lidské existence, nýbrž vždy jako rozdělení. Při přirozené smrti je to rozdělení duše a těla (Mat. 10,28; 1. Tes. 5,23), u duchovní smrti jako oddělení od Boha (Ef. 2,1.5.12) a při věčné smrti rovněž, jen že duchovně mrtví mohou být skrze víru v Krista s Ním učiněni živými, zatím co ztracení ve „druhé smrti“ budou daleko od Boha ve věčném zahynutí (2. Tes. 1,9; Zj. 20,14.15).

Boží slovo svědčí jak o Otci, tak i o Synu, že mají život sami v Sobě. *„Nebo jakož Otec má život sám v sobě, tak dal i Synu, aby měl život v samém sobě.“* O těch, kteří nevěří v Syna, naproti tomu čteme: *„Nebudete-li jísti těla Syna člověka a pítí krev jeho, nemáte života v sobě.“* (Jan 5,26; 6,53) Ten, kdo naproti tomu v Něho věří, obdrží od Boha *„život věčný ..., a ten život v Synu jeho jest.“* (1. Jana 5,11; srv. s Janem 1,4)

Jestliže jsme vírou přijali Krista, máme také Jeho život v nás samých, ale ne stejným způsobem jako On, nýbrž v závislosti na Něm. On jej má zásadně v Sobě samém, i když jako člověk pokorně říká, že Otec Mu ho dal. My ho naproti tomu vlastníme tím, že jsme Ho vírou přijali. *„Já v nich a ty ve mně.“* (Jan 17,23; srv s Janem 3,16; Kol. 3,4) Na druhé straně nás Bůh vidí také *„v jeho Synu Ježíši Kristu. Tento je ten pravý Bůh a věčný život“* (1. Jana 5,20). Tak jsme dvojím způsobem nejužším způsobem spojeni s Božím Synem. On je v nás a my jsme v Něm, proto Jej máme jako věčný život, a to v závislosti na Něm (Jan 5,26; 1. Jana 5,13). On jej má věčně v Sobě, my skrze víru.

Zatím co o Bohu Otci není řečeno, že On je život, je Syn na více místech jmenován (věčným) životem, jako například v 1. Jana 1,1 a 2: *„Co bylo od počátku, co jsme slyšeli, co jsme viděli svýma očima, co jsme spatřovali a čeho se naše ruce dotýkaly, ohledně slova života. (A ten život byl zjeven, a my jsme viděli a svědčíme a zvěstujeme vám ten věčný život, který byl u Otce a nám byl zjeven.)“* Také v 1. Jana 5,20 je Ježíš Kristus *„ten pravý Bůh a věčný život“*. Jen On může o Sobě samém říci: *„Já jsem vzkříšení i život. Kdo věří ve mne, byť pak i umřel, živ bude.“* (Jan 11,25) A: *„Já jsem ta cesta, i pravda, i život.“* (Jan 14,6)

Od věčnosti bylo Božím úmyslem darovat lidem věčný život (Titovi 1,2). Každý, kdo ho nyní skrze víru obdrží, dostane ho v Osobě Ježíše Krista, Božího Syna, který se stal člověkem (Kol. 3,4). Jaké to je požehnání!

Život a věčný život

Existuje nějaký rozdíl mezi „(novým, duchovním) životem“ a „věčným životem“? V zásadě nikoli. Bůh lidem v zásadě nedává různé druhy duchovního života. I věřící doby Starého zákona obdrželi život z Boha (viz Iz. 38,16). Obě místa ve Starém zákoně, která se zmiňují o „životu až na věky“ a o „věčném životě“, mluví o věčném trvání tohoto života (Žalm 133,3; Daniel 12,2).

Protože věčný život v Novém zákoně je identifikován s Osobou Syna Božího, nemohli ho dřívější věřící v této formě obdržet. To je vyhrazeno věřícím přítomné doby. O nich Boží Syn říká: „*Já jsem přišel, aby život měly, a hojně měly /měly ho v nadbytku/.*“ (Jan 10,10) Věčný život v této přebohaté formě obsahuje jak poznání Otce a Syna, tak také i naše bytí v Synu, který je zároveň pravý Bůh a věčný život (Jan 17,3; 1. Jana 5,20).

„*Žádný nezná Syna, jedině Otec.*“ (Mat. 11,27) Zůstávají tajemství, která nemůžeme vyzpytovat. K nim patří také otázka, proč Syn je (věčný) život, zatím co to Otci není řečeno. Avšak je k tomu určitá paralela. Ne Otec, nýbrž věčný Syn je „*to Slovo*“, dokonalý výraz Boží podstaty, které „*na počátku*“, to znamená věčně, bylo u Boha. Jako Slovo se stal tělem a jako věčný život nám byl zjeven a darován (Jan 1,1,14; 1. Jana 1,2). Skrze obojí se nám Bůh předivným způsobem přiblížil a dává nám velmi hluboké poznání o Svě Bytosti. Není to žádné intelektuální poznání, nýbrž poznání víry, které nás má vést k velebení. Jako „*Slovo*“ a „*věčný život*“ zjevil Syn Boha!¹

Velikost těchto požehnání budeme moci jistě pochopit a ocenit teprve tehdy, když Ho uvidíme takového, jaký je, protože potom Mu budeme podobni (1. Jana 3,2). To smíme a chceme vyhlížet! Neboť: „*Nyní poznávám po kusech, pak ale /zcela/ poznám, jako i já jsem byl /zcela/ poznán.*“ (1. Kor. 13,12 – přel.)

Arend Remmers, IGL 07/2021

Trojediný Bůh

Jeden Bůh

Bible opakovaně svědčí o tom, že je jen jeden pravý Bůh. To neplatí teprve v Novém zákoně (viz 1. Kor. 8,4-6), nýbrž už ve Starém zákoně: „*Slyš, Izraeli, Hospodin Bůh náš, Hospodin jeden jest!*“ (5. M. 6,4) Od začátku až do konce se setkáváme se stejným vyznáním. Poslední místo ve Starém zákoně je: „*Zdali není jeden otec*

¹ Syn je také pravda, stejně jako Duch Svatý, což o Bohu Otci rovněž není řečeno.

všech nás? Zdali Bůh **jeden** nestvořil nás?“ (Mal. 2,10) Kromě toho je mnoho míst Písma, která mluví o jediném Bohu: „*Nebo jsi ty veliký, a činíš divné věci, ty jsi Bůh sám.*“ (Žalm 86,10) Jeho jedinečnost je vyjádřena také v následujících slovech: „*Protož zveleben jsi, Hospodine Bože, nebo není tobě rovného, anobř není žádného Boha kromě tebe, podle všeho, jak jsme slýchali ušima svýma.*“ (2. Sam. 7,22) Bůh není jen jeden v protikladu k mnohým modlám, nýbrž také v Sobě samém **jeden**, a to, ačkoli skutečnost Jeho trojjednosti prochází celým Svatým Písmem. Žádná Boží vlastnost není tak často vyzvedávána jako Jeho jednota.

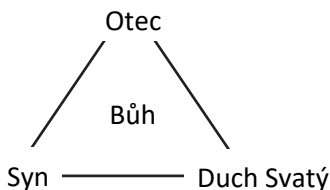
Biblická skutečnost, že je jen **jeden** Bůh, není v rozporu s pravdou o Boží Trojjednosti, zjevenou v Novém zákoně. Sice jak Židé, tak i muslimové jsou přesvědčeni o tom, že jen oni se klanějí tomu jednomu Bohu, zatím co křesťané uctívají podle jejich mínění „tři Bohy“. Ale tím ukazují svou neznámost o Bohu a Jeho Slovu. Také v Novém zákoně se totiž opakovaně mluví o **jednom** Bohu.

- „*A proto o pokrmeh, které se modlám obětují, víme, že modla na světě nic není, a že není jiného žádného Boha než jeden. Nebo ačkoli jsou někteří, ježto slovou bohové, i na nebi i na zemi (jakož jsou mnozí bohové, a páni mnozí). Ale my máme jediného Boha Otce, z něhož všecko, a my v něm / my pro něho/, a jednoho Pána Ježíše Krista, skrze něhož všecko, i my skrze něho.*“ (1. Kor. 8,4-6)
- „*Jeden Bůh a Otec všech, který jest nade všecko /všecky/, a skrze všecko /všecky/, i ve všech vás.*“ (Ef. 4,6)
- „*Ale prostředník není jednoho, Bůh pak jeden jest.*“ (Gal. 3,20)
- „*Jeden jest zajisté Bůh, jeden také i prostředník Boží a lidský, člověk Kristus Ježíš.*“ (1. Tim. 2,5)
- „*Ty věříš, že jest jeden Bůh. Dobře činíš. I ďáblové tomu věří, avšak třesou se.*“ (Jakuba 2,19)

Tato místa Písma v Novém zákoně dosvědčují pravdu o jednom pravém Bohu. Bůh, který se v Novém zákoně zjevuje, je tentýž Bůh, kterého známe ze Starého zákona. Je to ten **jeden** Bůh, který však ve Starém zákoně chtěl ještě „*přebývat i mrákotě /temnotě/*“ (1. Král. 8,12; 2. M. 20,21). To není míněno v absolutním smyslu, neboť Bůh je přece světlo a přebývá ve světle (viz. Žalm 104,2; 1. Jana 1,7). Pro lidi byl ale ještě určitým způsobem „*v temnotě*“, to znamená skrytý, dokud se plně nezjevil. Teprve příchodem Syna na zem byl Bůh dokonale zjeven. Kristus, jenž sám je „*Světlo*“, Ho oznámil (Jan 1,9.18; 2. Kor. 4,6).

Trojedinost

Tajemství Trojedinosti (Trinita) jej pro nás nevyzpytatelné. Je **jeden** Bůh, a přece je Otec stejně tak Bůh jako Syn a Duch Svátý. Slabý obraz toho obsahuje rozdělení člověka na tři složky podle 1. Tesalonickým 5,23: „*Celý váš duch i duše i tělo bez úhony k příchodu Pána našeho Ježíše Krista zachováno budiž.*“ Tyto tři „složky“ jsou rozlišeny, a přece společně tvoří celého člověka. Další, rovněž nedokonalý příklad je voda, která se vyskytuje ve třech stavech: jako tekutina, jako pevné těleso ve formě ledu a v plynném stavu jako pára. Přesto se jedná vždy o to jedno, totiž o vodu (chemické označení H₂O). Třetí příklad lze nejjednodušeji představit graficky:

Svátý

Rovnostranný trojúhelník má představovat Boží Trojedinost, zatím co vrcholy ukazují na tři Osoby Božství: **jeden** Bůh, tři Osoby.

- Otec je Bůh, ale není identický se Synem a s Duchem Svátým.
- Syn je Bůh, ale není identický s Otcem a Duchem Svátým.
- Duch Svátý je Bůh, avšak není identický s Otcem a se Synem.

Výraz „Trojedinost“ Boží se sice v Bibli nevyskytuje. „Obraz zdravých slov“, který nám Písmo svaté v tomto ohledu poskytuje, však na tak mnoha místech potvrzuje **jednoho** Boha, který je zjeven jako Otec, jako Syn a jako Duch Svátý, že je naprosto oprávněné mluvit o Boží Trojedinosti.

Markantní příklad toho nám dává Pán Ježíš sám. Podle Jana 6,27 Bůh Otec Svého Syna poté, co se stal člověkem, zapečetil Duchem Svátým. Když potom jde o pozdější příchod Ducha Svátého, Otec Jej poslal ve jménu Syna, Syn poslal Ducha Svátého od Otce, a nakonec Duch sám také přišel podle vlastní vůle ve vlastní síle (Jan 14,26; 15,26; 16,13). Všechno se stalo v jednotě, a přece jednala každá Osoba v Božství individuálně – ale nikoli nezávisle na druhých. Právě tento příklad nám ukazuje plnou jednotu Otce, Syna i Ducha Svátého, zároveň ale také Osobnost každého jednotlivého. Tyto příklady, které mohou být ještě rozmnoženy, mají sloužit k tomu, aby ukázaly, jak Trojedinost toho jednoho Boha prochází celým Novým zákonem.

Ten trojjediný Bůh je věčný. Jak ve Starém, tak i v Novém zákoně je On „*věčný Bůh*“ (1. M. 21,33; Iz. 40,28; Řím. 16,26). Jako Osoba je sice jen Duch Svätý výslovně jmenován „*věčným*“ (Žid. 9,14), ale když On je věčný, platí to také pro obě druhé Osoby.

Náznaky ve Starém zákoně

Boží Trojjedinost je sice zjevena teprve v Novém zákoně, ale je naznačena už v první kapitole Starého zákona: V 1. Mojžišově 1,1 je Bůh jmenován (jako většinou) v hebrejském tvaru množného čísla Elohim (jednotné číslo je: Eloah, viz. 5. M. 32,15), zatím co sloveso je v jednotném čísle. Tato mluvnická a věčná nesouvislost je božským úmyslem. Vyjadřuje Boží vícečetnost i jednočetnost. Ve druhém verši je zmínka o Duchu Božím, který se vznášel nad vodami. Ve verši 26 Bůh říká: „*Učiňme člověka*“, přičemž slovy „*Učiňme*“ přistupuje další Osoba. Tím nemohou být míněni andělé, kteří sice v té době už existovali (viz. Job 38,7), ale neúčastnili se žádného stvořiteleského činu. Nemůže to být ani ten už předem zmíněný Duch Svätý, neboť o NĚm nám na tomto místě není sděleno nic týkajícího se nějaké aktivní účasti na stvoření. Ale o Synu víme z Nového zákona, že On je to věčné Slovo, které *bylo na počátku*“ a skrze které bylo vše stvořeno „*a bez něho nic není učiněno, což učiněno jest*“ (Jan 1,3). Tato skutečnost je opakována a rozšířena na více jiných místech Nového zákona (srv. s 1. Kor. 8,6; Kol. 1,16; Žid. 1,2b).

V Izaiáš 48,16 je Boží Trojjedinost naznačena už trochu jasněji: „*A nyní Panovník Hospodin poslal mne a Duch jeho.*“ (Zde prorok Izaiáš nemluví o sobě, neboť tak nikdy nemluví o sobě samém. Ne, zde se Svému pozemskému lidu Izraeli představuje ten pravý Hospodinův Služebník, Mesiáš. Otec posílá s Duchem Svätým Svého Syna na zem (Jan 5,36). V souhlasu s tím zvěstuje anděl Gabriel v Novém zákoně Marii příchod Otcova Syna jako člověka na zemi následujícími slovy: „*Duch svätý sestoupí na tě, a moc Nejvyššího zastíní tobě; a proto i to, což se z tebe svätého narodí, slouti bude Syn Boží.*“ (Luk. 1,35; srv. s Mat. 1,20; Janem 5,36; Žalmem 2,7) Poznáváme, že, jak Bůh Otec, tak také Duch Svätý jsou účastní na poslání Syna na zem, který zde vykonal Svou službu k oslavení Otce v síle Ducha.

Zjevení v Novém zákoně

V Matouši 28,19 nacházíme Trojjedinost Otce, Syna a Ducha Svätého vyjádřenou ve slovech: „*Proto jdouce, učte /čiňte učedníky/ všechny národy, křtíce je ve jméno Otce i Syna i Ducha svätého.*“ Evangelium podle Matouše je určeno zvláště pro Židy, příslušníky pozemského Božího lidu. Oni jsou ti jediní, kteří znali a vyznávali **jednoho** pravého Boha: „*Slyš, Izraeli, Hospodin Bůh náš, Hospodin jeden jest.*“ (5. M. 6,4) A právě jim je tímto zvláštním způsobem oznámena Boží Trojjedinost.

Prakticky už mnozí z nich prožili křest Pána Ježíše u Jordánu. U této události na začátku Kristovy služby čteme: „*A pokřtěn jsa Ježíš, vystoupil ihned z vody; a aj, otevřena jsou mu nebesa, a viděl Ducha Božího, sestupujícího jako holubici, a přicházejícího na něj. A aj, hlas z nebe řkoucí: Tento jest ten můj milý Syn, v němž mi se dobře zalíbilo.*“ (Matouš 3,16.17) Boží Syn tu stojí jako člověk viditelný pro všechny, Duch Boží na Něho sestupuje viditelně jako holubice a hlas Otce zní slyšitelně z nebe a vyjadřuje Své zalíbení ve Svém Synu! Slova „*můj milý Syn*“ předně ukazují, že zde mluví Bůh Otec, a za druhé, že člověk Ježíš, ten od Otce poslaný, je věčný Syn.

Trojediný Bůh v činnosti

Když se Bůh stává činným, Otec pojímá úmysl a Syn ho vykonává za spolupůsobení Ducha Svatého. Přitom má Duch spíše „sloužící“ úkol. Syn přišel na svět, když se stal opravdovým člověkem (1. Jana 1,1; 5,20). Zjevil nám neviditelného Boha jako Otce (Jan 1,18; 14,9). Ale Duch je a zůstává neviditelný. Nebyl v tomto smyslu zjeven, ačkoli i On je vždy přítomen a je aktivní, když Bůh působí. Poté, co Pán Ježíš vykonal dílo smíření, platí pro všechny věřící: „*Neboť skrze něho [tj. Krista] obojí máme přístup v jednom Duchu k Otcí.*“ (Ef. 2,18)

Tři Osoby Božství jednají vzájemně vždy v dokonalém souhlasu a harmonii – totiž v jednotě. Tak tomu bylo:

- Při stvoření (1. M. 1,1: Bůh [množné číslo Elohim] stvořil [jednotné číslo]; verš 2: Duch Boží; verš 26: „*Učinme člověka.*“ [tvar množného čísla]; srv. s Židům 1,2).
- Když se Syn stal člověkem (Luk. 1,35: Duch Svatý, moc Nejvyššího; to svaté, které se narodí, bude nazváno Syn Boží).
- Při Kristově křtu (Luk. 3,22: Duch Svatý v tělesné podobě jako holubice, hlas Otce vyšel z nebe: „*Ty jsi ten Syn můj milý.*“).
- Při Jeho dílu vykoupení (Židům 9,14: Kristus se obětuje Bohu skrze ducha věčného).
- Při Jeho vzkříšení (Řím. 6,4; vzkříšen skrze slávu Otce – přel.; 1. Petra 3,18: obživen Duchem).
- Při příchodu Ducha Svatého na věřící (Jan 14,16: Otec posílá Ducha Svatého; Jan 15,26: Syn posílá Ducha; Jan 16,7: Duch přichází sám) a
- Při založení Shromáždění (Sk. 20,28: Bůh si dobyl Shromáždění skrze krev Svého vlastního Syna; 1. Kor. 12,13: v jednom Duchu jsme my všichni pokřtěni v jedno tělo; Ef. 5,25: Kristus miloval Shromáždění a dal Sebe samého za ně.).

Jistě jsou ještě další příklady. Přitom je třeba brát ohled na to, že místa, v nichž je zmíněn Bůh, Pán Ježíš (jako člověk) a Duch, nevyjadřují přesně stejnou myšlenku jako Otec, Syn a Duch Svatý (např. 1. Kor. 12,4-6).

Tato místa nám ukazují už dostatečně: Předně že Kristus dokonale zjevil pravou Boží podstatu. Aby zachránil ztracené hříšníky, Bůh Otec poslal na svět Svého Syna, a Ten se na kříži skrze věčného Ducha bez poskvrny obětoval Bohu. Každý, kdo věří v Syna, dostává tím přístup k nejvyšším požehnáním v Kristu. Jako Job nemůžeme sice dosáhnout hlubokosti Boží a nemůžeme vyzpytovat podstatu Všemohoucího (Job 11,7). Ale smíme se stále znovu tím zaměstnávat a klanět se Mu za to, že nás miluje a že se tak hluboko k nám sklonil, že za nás vydal Svého milovaného Syna.

Arend Remmers, IGL, 08/2021

Myšlenky k průběhu shromáždění

Boží Shromáždění na zemi není žádná „teoretická konstrukce“, která nějak existuje jen v Božích myšlenkách. Je to spíše živý organismus a Bůh by chtěl, aby Jeho myšlenky o Shromáždění byly viditelné, když se sejde místní shromáždění. Nový zákon proto na různých místech mluví výslovně o shromáždění věřících na jednom místě.

Shromáždění místního shromáždění (Církve)

Celkem čteme v Bibli o nejméně třech různých pravidelných shromážděních místního Shromáždění (Církve).

- shromáždění k lámání chleba (např. Sk. 20,7),
- shromáždění ke vzdělání, resp. ke zvěstování Slova (např. 1. Kor. 14),
- shromáždění k modlitbě (např. Mat. 18,19; Sk. 4,23-31).

Tato shromáždění jsou pak shromáždění ve jménu Pána (Mat. 18,230), když On je střed, vše se řídí podle Něho a shromáždění věřící přenechávají vedení Duchem Svatým volný prostor. Rozumí se samo sebou, že to je možné jen tehdy, když jsou poslušni směrnic Bible.

Žádné podrobné předpisy

Ve Starém zákoně Bůh ustanovil mnoho podrobností izraelské bohoslužby (např. předpisy o obětní službě). V Novém zákoně nám v protikladu k tomu nedává žádné podrobné směrnice o vnějším průběhu našich shromáždění. Dává nám určitou svobodu, která však nikdy nesmí být důvodem pro tělesné chování.

Další rozdíl vůči Starému zákonu spočívá v tom, že průběh shromáždění je „prostý a jednoduchý“ a budovy, v nichž se shromažďujeme, nemají žádný význam. První křesťané neměli ani vlastní pro to zřízené místnosti (o pompézních kostelech nemluvě), nýbrž scházeli se ve svých domech. Tam se věřící setkávali (jako údy na těle Krista). Neexistoval – a není – žádný klérus (kněží, duchovní, laikové atd.). Sociální rozdíly – které ve všedním dnu věřících jistě existují – nehrají ve shromážděních žádnou roli.

Slušně a podle řádu

Ale nade vším stojí, že vše se má dít „*slušně a podle řádu*“ (1. Kor. 14,40). Ačkoli to je řečeno přímo ve spojení se shromážděním ke vzdělání (zvěstování Slova), platí to přece zásadně. Nikdy bychom neměli zapomínat, že náš Pán je osobně (i když neviditelně) přítomen. Kdybychom na to více mysleli, mnohé by se upravilo samo od sebe a mnoho otázek by vůbec nebylo položeno a diskutováno.

K pořádku patří také určitý vnější pořádek. Tak jsou například stanoveny časy (začátek i konec), a často je dán určitý zasedací pořádek, přítomní používají společný zpěvník atd. Ovšem nesmíme tyto vnější „pořádky“ přeceňovat a už vůbec ne závazně předepisovat. Zpravidla se přitom jedná o tradice (které samy o sobě nemusí být špatné). Mají svou cenu, ovšem nesmíme z nich dělat žádná nepřekročitelná pravidla (a už vůbec ne „zákon“). Tak, jak se to děje na nějakém místě (v jiném regionu nebo v jiné zemi), nemusí se to nutně dít na jiných místech (v jiných regionech nebo zemích). Může se také stát, že vnější okolnosti nás přechodně povedou ke změnám. Důležité je, aby v těchto otázkách byl pokoj a shoda.

Jasný předpis

Jsou také jasné předpisy. Jeden z nich zní: „*Ženy vaše v shromážděních ať mlčí, nebo nedopouští se jim mluvit.*“ (1. Kor. 14,34) Směrnice je jasná, a přece se na ni často nedbá. Mlčení žen znamená v protikladu, že muži mají mluvit. Bratři, kteří ve shromážděních zásadně mlčí, by se měli ptát, proč tomu tak je. V každém případě to neodpovídá Božímu úmyslu.

Mlčení žen ovšem neznamená, že nemají žádnou účast na shromážděních. Předně je samozřejmé, že „mluvení“ neznamená „zpěv“. Zpěv sester obohacuje shromáždění. Sestry samozřejmě říkají „Amen“. Také to se nepočítá k „mluvení“, kde jde o individuální projev. Nadto doprovázejí shromáždění ve své tiché modlitbě a přispívají k tomu, že bratři říkají to, co Duch Svatý chce, aby bylo řečeno. Jak cenné je „tiché velebení“ ze srdcí, ukazuje příklad Marie (Jan 12,3). Mnohá manželka je svému muži nadto velkou pomocí, když mu doma poskytne tu či onu zpětnou vazbu k jeho chování ve shromážděních, povzbudí ho nebo také někdy „zbrzdí“.

Prvky shromáždění

Text v 1. Korintským 14 nám pomůže lépe porozumět ústředním prvkům shromáždění. Přitom mi nejde nyní o skutečnost, že Pán je střed a všichni přítomní mají být vedení Duchem Svátým (o tom tato kapitola také nemluví). Jde spíše o to, **co** se ve shromážděních děje a **jak** se to děje. 1. Korintským 14 ujasňuje, že tu jsou tři ústřední prvky:

- Boží slovo,
- modlitba,
- zpěv.

Tyto tři prvky známe až dodnes. Méně by bylo k neprospěchu. Více by bylo snadno ke škodě a odvádělo by to od podstatného. To je základ, proč ve shromážděních věřících nepotřebujeme žádné inscenace, hudební představení a podobné věci.

Žádná liturgie

Nikde není řečeno, že shromáždění musí bezpodmínečně začínat písní, a potom že následuje modlitba. Pořadí může být rozdílné. Shromáždění může rovněž dobře začít slovem z Bible nebo modlitbou. Může to být tak, že píseň na začátku je dobrým naladěním, pevné pravidlo to však není. Když Duch Svátý vede, nemůže tu být žádná liturgie, ani nepsaná. Dobré zvyky nejsou chybné. Přesto se mohou snadno stát nějakým druhem nepsané liturgie. Před tím se musíme mít na pozoru.

Další praktické směrnice

Z 1. Korintským 14 můžeme nepřímo odvodit další poukázání, která jsou užitečná pro praxi shromáždění. Chtěl bych jmenovat několik konkrétních bodů:

- a) Srozumitelná řeč.** Mělo by být samozřejmé, že mluvící bratři se vyjadřují tak, že všichni přítomní rozumějí, co se říká. To platí pro **obsah** i pro **akustiku**. Jak má posluchač říci „Amen“, když polovině modlitby nerozuměl? Jak má být vzděláván, když výklad Slova je tak těžký, že sotva kdo ho mohl sledovat? Když jsou přítomny děti a mladí lidé, měl by na to být rovněž brán ohled. Modlitby by měly být vyslovovány normální řečí a neznit „šroubovaně“. Výklad Slova může být fundovaný a poučný, a přece má být formulován tak, že mu každý dobře rozumí. To, co zní „vysoce duchovně“, nemusí zdaleka být „vysoce duchovní“. Skutečná učenosť (moudrost) se spíše ukazuje v tom, že se vyjadřujeme jednoduše a srozumitelně.
- b) Délka příspěvků:** Bratři, kteří se chápou slova, by se měli vyjadřovat co možná krátce, neboť ve většině případů nejsou ti jediní, které Pán chce použít. Právě

když je přítomno více (nebo dokonce mnoho) bratrů, by na to měl být brán ohled. To platí zvláště pro délku modliteb. Jak mají věřící najít upřímné „Amen“, když na konci modlitby už nevědí, co se ten bratr modlil na začátku?

- c) **Četnost příspěvků:** Podle počtu přítomných bratrů by se každý měl ptát, jak často se hlásit o slovo. Pavel vycházel z toho, že „každý“ v Korintu má něco, co by řekl (1. Kor. 14,26). To platí také pro mladší bratry. Je dobré, když starší a zkušenější bratři se více zdržují, aby dali mladším příležitost se rovněž účastnit.
- d) **Čekání jeden na druhého:** Dlouhé přestávky mohou být upřímným čekáním na vedení Duchem Svatým. Mohou být ale také namáhavé pro průběh shromáždění, když jsou známkou duchovní lenivosti. Nakonec se nescházíme proto, abychom mlčeli. Příliš krátké přestávky (nebo dokonce uspěchanost) mohou však být stejně tak obtížné. Riskujeme, že budeme stát Duchu Svatému v cestě. Zde je třeba najít dobrou cestu. Spěch však ve většině případů není dobrým rádcem (srv. s lz. 28,16). K tomu přistupuje, že právě mladší bratři snad potřebují více času, aby se aktivně zúčastnili. Tento čas by jim starší měli rádi dopřávat tím, že dovedou čekat (to platí tím více ve shromáždění ke zvěstování Slova!

Používat rozum

Pavel vícekrát vyzývá Korintské, aby používali svůj rozum. Ve verši 32 říká: „*Duchové pak proroků prorokům poddání jsou.*“

To platí pro každého bratra, který se ve shromáždění účastní. Vedení Duchem Svatým a náš rozum se navzájem nevyklučují – naopak. Zvláštní „duchovnost“ se zcela jistě neukazuje v tom, že svůj rozum odložíme jako nějaký plášť do šatníku a chováme se ve shromáždění jako děti.

Příprava a následné zpracování

Bible k tomu nic neříká. Přesto by mělo být „normální“, že do shromáždění nejdeme „nepřipravení“. To neznamená, že si nějaký bratr připraví kázání, nýbrž že **všichni** přítomní se doma modlí za shromáždění, aby bylo k požehnání a k užitku. Totéž platí pro následné zpracování slyšeného. Je dobré doma znovu přemýšlet o tom, co bylo předmětem shromáždění. Tak zůstane trvalý dojem a trvalé požehnání.

Závěrem

Bible nám nedává podrobné směrnice pro průběh shromáždění jako Shromáždění (Církve). Co potřebujeme, je duchovní porozumění, abychom odpovídali tomu, co

Bůh může očekávat od takových, kteří se nechávají vést Duchem Svatým. Vše se má dít slušně a podle řádu, takže Bůh je ctěn a věřící mají duchovní užitek.

Ernst-August Bremicker, IGL, 08/2021

Ježíš Kristus, Boží Syn

Věčný Syn

Apoštol Jan představuje ve svém Evangelii Pána Ježíše jako věčného Syna Boha Otce. Začíná slovy: „*Na počátku bylo Slovo, a to Slovo bylo u Boha, a to Slovo byl Bůh. To bylo na počátku u Boha; všechny věci skrze ně učiněny jsou, a bez něho nic není učiněno, což učiněno jest.*“ (Jan 1,1-3) Označení „Slovo“ (řecky: Logos) říká, že zde popsaná Osoba je vyjádřením Boha a jeho Bytosti. Je nejen „obraz neviditelného Boha“ a „vyzářením jeho slávy a otiskem jeho podstaty“ (Kol. 1,15; Žid. 1,3). V této Osobě jako člověk k nám Bůh „na konci těchto dnů mluvil“ (Žid 1,2). Tento výraz se podobá „Slovu“ v Janu 1,1. Znamená nejen, že Bůh Svá slova dal zvěstovat skrze Syna (jako například skrze proroky ve Starém zákoně), nýbrž že nyní byl Syn řečí, mluvením Boha k lidem (zvláště k Židům). On je Boží slovo, které se stalo tělem. On nevyslovoval jen dokonalým způsobem Boží slova, nýbrž On byl jako věčný Syn to Slovo.

V úvodních slovech Janova evangelia nám jsou podány čtyři základní výroky o Osobě Syna jako věčného Slova:

1. On tu byl „*na počátku*“, má tedy **věčnou existenci**.
2. Byl „*u Boha*“, to znamená, že **vlastní osobní existenci** (srv. s 1. J. 1,2; „*u Otce*“).
3. On „*byl Bůh*“: Vlastní **Boží identitu**. Chybění členu před řeckým slovem *theós* („Bůh“) říká, že nejen Slovo samotné bylo Bůh.
4. „*Všecky věci skrze ně učiněny jsou*“ znamená, že **On je Stvořitel všech věcí**. Proto On sám nutně musí být nestvořený, to znamená věčný.

Můžeme jít nazpět tak daleko, jak chceme: První věta tohoto Evangelia zůstává stále pravdivá: *Na počátku bylo Slovo.*“ To, že zde je řeč o věčné existenci Syna, vidíme ve verši 14. Tam čteme: „*A Slovo to tělo učiněno jest /se stalo tělem/.*“ Tím je míněno, že se Boží Syn stal člověkem.

První věta Bible obsahuje podobný výraz. Ale přitom nejde o existenci, nýbrž o jednání: „*Na počátku stvořil Bůh nebesa a zemi.*“ (1. M. 1,1) Podle Jana 1,3 povstalo všechno skrze Slovo. Syn je podle toho Stvořitel všech věcí (viz 1 Kor. 8,6; Kol. 1,16; Žid. 1,2.10). Ten, který všechno stvořil, tu tedy byl přede vším stvořením.

Už proto nemůže být stvořen, jak se mnohdy nesprávně tvrdí. – On je stejně tak věčný jako Otec a Duch Svatý (srv. s Žid. 9,14).

Už místa jako Izaiáš 9,5: „*Nebo dítě narodilo se nám, syn dán jest nám*“, a Přísloví 30,4 ukazují tajuplně, a přece přesným způsobem na věčného Syna: „*Kdo vystoupil v nebe, i sestoupil? ... Kdo upevnil všechny končiny země? Které je jméno jeho, a jaké jméno syna jeho, víš-li?*“

V Izaiášově době asi nikdo nemohl rozumět, co je míněno rozdílem mezi dítětem, které se „*narodilo*“, a synem, který byl „*dán*“. Vždyť ve Starém zákoně je mnoho paralelismů, u kterých je zdánlivě dvakrát řečeno totéž, jen jinými slovy. Ale Boží slovo nezná žádná nesmyslná nebo čistě básnická opakování. Z Nového zákona víme, že dítě, které se nám „*narodilo*“, je popsání stání se člověkem Syna Božího (jako v Evangelii podle Lukáše, kap. 1,3-38; Gal. 4,4). Naproti tomu slova „*syn dán jest nám*“ podávají poslání věčného Syna Božího na svět (jako v Evangelii podle Jana): „*Neboť tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal.*“ (Jan 3,6; Řím. 8,32).

Otázky v Přísloví 30,4 jsou tak cíleně a přesně formulovány, že je vlastně mohl položit jen někdo, kdo už na ně znal odpovědi. Nikdo nikdy nevystoupil v nebe, kromě Božího Syna, a jen On sestoupil z nebe. To říká Pán Ježíš sám v Janu 3,13 (srv. s Ef. 4,9). V Novém zákoně se také dovidáme, že věčný Syn je Stvořitel vesmíru (Jan 1,3). Boží jméno znal každý Izraelita, ale že má Syna, je zjeveno teprve v Novém zákoně (Žid. 1,2).

Poměr mezi Otcem a Synem

Bez otce tu není žádný syn a bez syna žádný otec. Otec a syn jsou relativní pojmy, které se vzájemně podmiňují. Ale na rozdíl od stvoření není Bůh Otec původem věčného Syna. Jestliže Syn není věčný Syn, pak ani Otec není věčný Otec. Potom by někdy muselo dojít k základní změně v Božství. To je ale nemyslitelné, protože Bůh nezná žádnou změnu (Mal. 3,6; Jak. 1,17). On je ten věčně neproměnný, který sám o Sobě může říci: „*Jsem, který jsem.*“ A: „*Jsem, který je.*“ (2. M. 3,14; 5. M. 32,39, hebrejsky „*ani hu*“).

Na základě neproměnnosti Boha nemohl být poměr mezi Otcem a Synem v Božství vyvolán skrze zplození, a je přitom jedno, jak si je člověk představuje. Někdy používaný pojem „*věčné zplození*“ je rozporný sám v sobě. Buď je Syn věčný, pak tu nemohlo být žádné zplození, nebo byl nějakým způsobem zplozen, a tím má počátek, a potom nemůže být věčný.

Tak jako Otec, tak je také Syn věčný (a stejně tak Duch Svátý, Žid. 9,14). Otec miluje Syna od věčnosti, nebo „*před založením světa*“² (Jan 17,24). Také Syn miluje Otce (Jan 14,31). To je znak jedinečného místa v lůnu Otce: věčná láska mezi věčným Otcem a věčným Synem. Ne hříšný svět nebo hříšní lidé byli prvními předměty Boží lásky. My jsme této lásky vůbec nebyli hodni. Avšak Syn v lůnu Otce je věčně, ve Své Osobě jedině hodný předmět Jeho lásky. Jak velebení hodné je, že Otec vydal právě Jeho za nás nehodné!

Syn, nikoli Dítě

Ta stále znovu kladená otázka, zda Syn je skutečně věčný, může z větší části pocházet z výrazu „*jednorozený Syn*“. Předně se slovo „*Syn*“ zdá naznačovat podřízení pod „*Otce*“. Za druhé je tento dojem zesílen ještě slovem „*jednorozený*“.

Nejprve něco k pojmu „*syn*“. V Božím slovu neznamena totéž jako „*dítě*“. Pán Ježíš je věčný Syn Otcův, ale nikdy není nazván Dítětem Boha nebo Otce.³ Podle Božího slova se někdo stane dítětem skrze **narození**, synem je někdo naproti tomu na základě **postavení**. Proto se ti, kteří vírou přijali Pána Ježíše a jsou narozeni z Boha, nazývají „*Boží děti*“ (Jan 1,12.13). Slovo „*dítě*“ pochází ve Starém zákoně stejně jako v Novém zákoně od „*zplodit, porodit*“. Mluví o původu (hebrejsky *jeled*, řecky *teknon*). Křesťané jsou skrze víru sice také synové (a dcery) Boží, ale nikoli na základě nového narození, nýbrž na základě postavení, do kterého je Bůh uvedl (Gal. 3,26). Tímto postavením je „*synovství*“ (Ef. 1,5; srv. s Řím. 8,15; Gal. 4,5).

Biblický pojem synovství tedy zásadně neukazuje na narození. To platí také na věčného Božího Syna. On ani není zplozen, ani se nenarodil, nýbrž má Svě věčné místo lásky v lůnu Otce. Je jako Otec bez počátku, bez narození. Syn také není Otcí podřízen, nýbrž je Jeho „*protějšek*“ ve věčné božské lásce.

Jestliže je při Svém narození na zem rovněž nazván „*Synem Božím*“, pak to má ovšem co činit s tím, že se stal člověkem. Bůh připravil Svému věčnému Synu při Jeho stání se člověkem tělo (Židům 10,5). Také to ukazuje, že Syn existoval už předtím. Skrze Boží působení se Ježíš jako dítě narodil z Marie (Luk. 1,35; Jan 1,14). To neznamená, že teprve když se stal člověkem, se stal Synem, nýbrž že věčný Syn

² Rovněž „*před založením světa*“ byl Syn „*předzvěděn*“ jako Beránek „*bez vady a bez poskvrny*“, aby „*na konci časů*“ byl zjeven (1. Petra 1,19.20). Stejně tak jsou vykoupení „*vyvoleni v Ném [tj. v Kristu] před založením světa*“ (Ef. 1,4). Věčná láska a věčná rada lásky zahrnují věčného Syna stejně jako dokonalou Oběť a dokonalé požehnání těch kdysi ztracených!

³ Když je Pán Ježíš nazván „*Služebník Boží*“, používá Duch Svátý vícekrát řecké slovo *pais* (Sk. 3,13.26; 4,27.30). To sice znamená také „*chlapec*“, ale nikdy „*dítě*“ nebo „*syn*“.

jako člověk se stal „Božím Synem“ novým způsobem, a to jako král Izraele. To je význam, kterému je často chybně rozuměno: „Syn můj jsi ty, já dnes zplodil jsem tebe.“ (Žalm 2,7; Jan 1,49)

Bůh se zcela novým způsobem stal Otcem člověka Ježíše Krista, když Ten se narodil na zemi. Nesmíme však vztah Otec-Syn omezovat na stání se člověkem. Kdyby tomu tak bylo, pak by Syn nemohl být poslán od Otce! Neboť pak by se Otec přece stal Otcem teprve skrze poslání Syna, a rovněž Syn by se stal Synem! Boží slovo mluví jinak: „A my jsme viděli, a svědčíme, že Otec poslal Syna /jako/ spasitele světa.“ – „... vy pravíte: Rouháš se, že jsem řekl: Syn Boží jsem?“ (1. J. 4,14; Jan 10,36)

Jednorozený

Výraz „jednorozený“ je pro Pána Ježíše užít jen apoštolem Janem (Jan 1,14.18; 3,16.18; 1. J. 4,9; v řeckém původním textu *monogenäs*). Znamená „jediný svého druhu“. Protože v německém (a také českém) překladu je zabudováno slovo „/na/rozený“, často se soudí, že Syn Otce přece jen musí mít nějaký počátek. Avšak tento závěr je chybný. Abychom to vysvětlili, nemůžeme se obejít bez zaměstňávání se s řeckým slovem *monogenäs*. Skládá se ze dvou částí: *mono* – s významem „sám, jediný“ a *-genäs* s významem „(určitého) druhu“ (velmi zřídka také „zplozen, narozen“). Otázka proto zní: Jaký význam má řecké základní slovo *-genäs* v tomto složeném slově? Ve staré řečtině je více podobných slov: *allo-genäs* „jiného kmene, cizinec“, *eu-genäs* „vznešeného rodu“, *homo-genäs* „stejného rodu“, *syn-genäs* „příbuzný“ atd. Všechna v sobě obsahují význam „druh, kmen“ (řecky *genos*). Jen ve vlastním jménu *Diogenes* „Od Dia zplozený“ se zdá být základní slovo odvozeno od slovesa „zplodit“ (řecky *gignomai/gennaō*).

V latinské Bibli (Vulgáta) ze 4. – 5. století bylo slovo *monogenäs* však přeloženo slovem *unigenitus*. Toto řeckému navenek podobné složené slovo obsahuje vedle latinského určovacího slova *uni-*, „jedno-“ participium latinského *gignere* „/z/plo-dit“ a proto znamená „jediný-zplozený/narozený“. Přitom nesmí být přehlédnuto, že v katolické církvi bylo tehdy rozšířeno falešné učení o takzvaném „věčném zplození“ Božího Syna. Vnucuje se tedy závěr, že řecké slovo bylo přeloženo chybně. Z latinské „lidové Bible“ bylo pak převzato do evropských jazyků: italsky, španělsky, portugalsky *unigenito*, anglicky *only-begotten*, holandsky *eengeboren* atd. Jen ve francouzštině zní správněji *unique* „jediný“. Překlady, spojenými se základním slovem „narozen/zplozen“ byla vzbuzována chybná myšlenka zplození nebo narození věčného Syna.

Tento výraz byl sice v Novém zákoně užít také čtyřikrát na lidi, kteří se ale přece všichni konkrétně „narodili“. Avšak i tam leží důraz nikoli na narození, nýbrž na

jedinečném postavení té osoby (mladík z Naim v Lukáši 7,12; Jairova dcera v Lukáši 8,42; posedlý syn v Lukáši 9,38; Izák v Židům 11,17). Zvláště působivý je příklad obětování Izáka. Izák byl Bohem zaslíbený syn Abrahama a Sáry. A jako jediný, milovaný syn měl být svým otcem Abrahamem přinesen jako zápalná oběť. V 1. Mojžíšově 22,2 čteme: „*toho jediného* (hebrejsky *jachid*) *svého, kterého miluješ*“, což v Židům 11,17 je podáno slovy: „...*a to jednorozeného* [řecky *monogenēs*] *obětoval*“. Ačkoli Izák vůbec nebyl jediným synem, který se Abrahamovi narodil, je přesto tak nazván – protože v různém ohledu byl přece ten jediný, kterého Abraham obdržel na základě Božího zaslíbení. Izák je v mnoha směrech předobrazem na Krista, toho jediného milovaného Syna Boha Otce. Ale zatím co Abraham směl svého syna nakonec přece ušetřit, Bůh „*svého vlastního Syna neušetřil, nýbrž za nás za všechny vydal jej*“ (Řím. 8,32 – přel.)

Označení „jedorozený“ se tedy nevztahuje ani na nějaký přízpusobený počátek ve věčnosti, ani na narození Pána jako člověka. Vztahuje se na věčnou jedinečnost Toho, který je tak nazván. Jedorozený Syn je stejně tak bez počátku jako Bůh Otec a Bůh Duch Svatý (srv. s 1. M. 21,33; Žalm 45,7; 90,2; Iz. 9,5; Řím. 16,26; Židům 9,14).⁴

Otec a Syn

Boží Syn je také ten Jediný, o kterém může být řečeno: „... *který je v lůnu Otce*.“ (Jan 1,18) Vedle jedinečnosti Jeho věčné Osoby stojí jedinečnost vztahu, ve kterém je ke Svému Otcí. Způsob vyjádření „*v lůnu*“ ukazuje na nejnítěnější blízkost a společenství (mysleme jen na žebráka Lazara „*v lůnu Abrahamově*“, Luk. 16,22, a na učedníka Jana v „*klíně /lůně/ Ježíšově*“, Jan 13,23). „*Lůno*“ zároveň popisuje „*klín*“, úkryt a bezpečí, ve kterém láska odpočívá. Proto Ho apoštol Pavel nazývá také „*Synem jeho lásky*“ (Kol. 1,13), neboť On je dokonalým protějškem pro lásku Otce. Kdo jiný by býval mohl zjevit Boha než Boží Syn? Proroci Starého zákona mluvili o Bohu a o Jeho konání. Jen o Synu čteme, že Bůh v NĚm mluvil ke Svému lidu a ke všem lidem (Židům 1,2). Kdo kromě Syna mohl zjevit Otce? Jen Ten, o kterém Jan píše: „*A Slovo to tělo učiněno jest, a přebývalo mezi námi, a viděli jsme slávu jeho, slávu jakožto jednorozeného od Otce, plné milosti a pravdy. ... Boha žádný nikdy neviděl; jednorozený ten Syn, který jest v lůnu Otce, on jej oznámil*.“ (Jan 21,14.18) On je jediný, který kdy viděl Otce. Proto byl On také jediný, kdo o NĚm mohl svědčit (Jan 6,46; 8,38). Mluvil slova, která Mu dal Otec, a činil skutky Svého Otce (Jan

⁴ Výraz „Prvorozený“ ve vztahu k Pánu Ježíši ukazuje naproti tomu vždy na Syna, který se stal člověkem, v Jeho postavení prvotnosti přede všemi druhými (viz. Mat. 1,25; Luk. 2,7; Řím. 8,29; Kol. 1,15.18; Židům 1,6; Zj. 1,5).

10,37; 12,49; 14,24). Jako Syn reprezentoval dokonalým způsobem Svého Otce, neboť On byl a je s Ním jedno (Jan 10,30; 17,11.21). Jen Syn mohl říci: „*Já jsem ta cesta i pravda i život. Žádný nepřichází k Otcí, než skrze mě.*“ (Jan 14,6) Jeho vzácná slova jdou ještě dále: „*Kdo vidí /viděl/ mne, vidí /viděl/ Otce.*“ (Jan 14,9)

Když se On představil jako Syn, musel tu nutně být Otec – Jeho a nyní také náš Bůh a Otec! V Synu, v němž jako v člověku přebývá celá plnost Božství tělesně, se zjevila Otcova podstata (viz Jan 5,26.36; Kol. 1,19; 2,9). Toto zjevení Otce je zároveň tím nejvyšším zjevením Boha vůbec. Ve stvoření se Bůh zjevil jako Stvořitel, vůči Abrahamovi jako Všemohoucí, izraelskému lidu jako Jehova/Jahve. Všechna tato zjevení se týkala jen určitých aspektů Boží podstaty. Ale Jeho pravá, věrná podstata jako Otce tím nebyla vyjádřena. Nejvyšší a dokonalé zjevení Boha jako Otce mohl rozvinout jen věčný Syn jako člověk na zemi. A On to učinil. Jemu a Otcí bud' za to věčný dík!

Jen skrze Syna byl Otec oznámen, jak to potvrzují také slova v Matouši 11,27: „*Všecky věci dány jsou mi od Otce mého, a žádný nezná Syna, jediný Otec, aniž Otce kdo zná, jediný Syn, a komu by chtěl Syn zjevití.*“ Syn jako jediný zná Otce od věčnosti a může Ho proto také zjevit, komu chce. Ale Syn sám je poznán jen od Otce. On se jako jediná Osoba Božství stal člověkem, a v tomto postavení je tak vynikající, že žádné stvoření Jej nemůže plně a zcela poznat. My se můžeme sice snažit Jej vždy více poznávat, jak to vidíme na různých místech (Fil. 3,10; 2. Petra 3,18). Ale nakonec to převyšuje naše poznání a schopnost, jak to ukazují různá místa (Ef. 3,19; Fil. 3,8 s poznámkou). Náš Vykupitel a Pán je jediná Osoba Trojediného Božství, která je zároveň Bůh a člověk, a tím se stala Prostředníkem mezi Bohem a námi lidmi (1. Tim. 2,5). Klanějme se Mu za to!

Arend Remmers, IGL, 11/2021

